

Títol: BENAURANCES PER A AGNÒSTICS

Autor: Francesc Torralba i Rosselló

Editorial: Fragmenta (2024)

Francesc Torralba i Rosselló (Barcelona 1967) no necessita gaire presentació, ja que la seva obra i la seva presència als mitjans de comunicació li han proporcionat des de fa anys una gran notorietat. És membre de la Germandat de Poblet i col·labora habitualment en aquesta revista, on actualment s'encarrega de la secció "Dilemes bioètics actuals". Ens trobem davant d'un intel·lectual catòlic molt solvent, dotat de molts talents que posa al servei de l'expansió i consolidació de la fe cristiana, especialment en el camp de l'antropologia i de l'ètica.

Un cop d'ull a la seva biografia aclapara. Té quatre doctorats (en filosofia, en teologia, en Pedagogia i en Història, Arqueologia i Arts cristianes). Presideix cinc comitès d'Ètica, és membre de diverses institucions entre les quals destaquem la pertinença al Comitè científic de la *Harvard International Seminar* de la *Harvard Law School* i al *Dicasteri de Cultura i Educació de la Santa Seu*, nomenat pel papa Francesc. Col·labora en nombrosos mitjans de comunicació i ha rebut divuit premis entre els quals sobresurt el recent *Premi Ratzinger* (2023) atorgat per la Fundació vaticana Joseph Ratzinger-Benet XVI. I com a col·fó: ha publicat 1800 articles i més de 100 llibres. És poliglota (parla a més del català i el castellà, el francès, l'anglès, l'alemany, el danès i l'italià), la qual cosa facilita que se'l convoqui sovint a donar cursos i conferències tant a Europa com a Amèrica. En aquests moments és catedràtic acreditat de la Universitat Ramon Llull. El llibre que aquí ressenyem és el penúltim que ha publicat aquest any (2024).

Per bé que no és possible, per la seva quantitat, haver llegit tot els llibres d'en Francesc Torralba, probablement es pot afirmar que aquest que ressenyem és un dels més profunds i originals tot i que està escrit amb una gran senzillesa i és molt fàcil d'entendre. En Francesc Torralba sempre ha defensat que la filosofia i la teologia no han de ser necessàriament abstruses, ans al contrari: ben explicades i adequades al context al qual s'adrecen poden ser enteses per un públic molt ampli.

Les benaurances no abasten tot el contingut del llibre, que té un contingut més ampli. A partir de la pàgina 127 es van succeint temàticament les benaurances, però abans i durant la seva exposició es plantegen molts altres problemes, moltes paradoxes i algunes dificultats de fe en el context contemporani del segle XXI tal i com aquesta fe està formulada. I tot això l'autor ho fa imaginant una correspondència fictícia entre en Francesc, un creient (el seu *alter ego*), amb un amic recuperat de la infantesa, en Guillem, metge i agnòstic.

L'autor ja ha escrit dos llibres similars de format, tant pel fa al disseny com a una part de la temàtica. Un és un creuament de cartes entre ell i l'escriptor Vicenç Villatoro (agnòstic): *Amb Déu o sense. Quaranta cartes creuades* (Fragmenta, 2012). L'altre també són cartes creuades amb la Germana Teresa Forcades: *Estimat Francesc, estimada Teresa*. Epistolari. (Pagès editor, 2021). Aquestes cartes en els dos casos són "autèntiques", és a dir, se succeeixen sistemàticament textos que intenten respondre's entre si per part de dos interlocutors. L'epistolari amb la germana Teresa Forcades toca fonamentalment temes cristians. Amb en Vicenç Villatoro l'oposició de pensament és més radical.

En aquest llibre, com s'ha dit, la correspondència és fictícia. Es tracta d'un recurs narratiu per poder desenvolupar tota una sèrie de neguits que l'autor porta al pap i que potser no seria gaire prudent exposar-los a la llum del sol d'una manera oberta i sistemàtica. Podrien no ser compresos. El que diu en Francesc i el que diu en Guillem, doncs, neix de l'ànima d'una mateixa persona. Es nota, per exemple, en el fet que l'estil és el mateix. L'autor ni tan sols ha intentat fer de novel·lista i simular un estil diferent com, per

exemple, hauria fet un escriptor de ficció. Aquí no interessen ni l'estil, ni la forma, sinó només el contingut. L'essencial és poder fer surar els problemes reals que tenim els catòlics quan dialoguem de bona fe amb agnòstics dignes, respectuosos, humanistes i tolerants, el quals, a més, tenen una professió de servei necessari als altres. En aquest llibre l'antagonista és metge, una de les professions més favorables al desenvolupament, si es vol, d'un humanisme integral.

En una de les seves obres anteriors (*La vida secreta de la pregària*, Angle editorial, 2017) Francesc Torralba exposava, entre d'altres aspectes, l'evolució de la seva manera de pregar al llarg del temps. En aquest llibre es plantejava alguns dubtes. Per parlar d'aquests dubtes esmentava com a figura narrativa "l'agnòstic que viu en mi". Sempre s'afirma —fins i tot el mateix papa Francesc ho ha dit— que aquells que tenen fe no poden prescindir al 100% de tenir dubtes. I al costat dels dubtes, a hores d'ara, també existeixen dificultats per entendre algunes formulacions de la fe i de la moral, sobretot quan el creient vol donar raó de la seva creença i esperança davant d'una altra persona. Probablement aquest llibre, encara que l'autor no ho digui explícitament, sigui en bona part un diàleg interior del Francesc de la Fe amb l'Agnòstic que conviu amb ell. En Guillem és una personalització del dubte. De fet deu ser una experiència relativament comuna: a cada resposta obtinguda a través de la lectura, la reflexió o l'estudi, sovint el nombre de preguntes s'incrementa. És natural, doncs, trobar respostes que plantegin encara més qüestions que abans ni tan sols s'havien albirat.

El llibre s'hauria pogut escriure com una apologia que mostrés la "superioritat" de la fe sobre els postulats dels diversos agnosticismes. Es podria haver fet, amb l'habilitat, coneixements i experiències que té l'autor, una ficció de cartes creuades en què la dialèctica de la fe superés amb escreix l'argumentació agnòstica. Però no és el cas. El llibre constitueix de cap a peu un diàleg honest i sincer entre dos interlocutors ficticis que exposen les seves idees i sentiments, formulen les seves preguntes —algunes sense resposta— i en tot moment se situen en un pla humà i intel·lectual d'igualtat. El llibre, per tant, acaba en taules. Ningú no guanya dialècticament l'altre. Es tracta, doncs, d'un altíssim exercici de sinceritat en el qual, sense renunciar en cap detall a la fe, no s'amaga el que cou en la seva formulació clàssica al creient d'avui i es respecta sempre delicadament l'argumentació de l'altre interlocutor.